

Biz aşağıda imzası olan kadın ve LGBTİ örgütleri, Eşitlik İzleme Kadın Grubu'nun (EŞİTİZ) 24 Ekim ve 19 Aralık 2015 tarihlerinde, İstanbul'da, düzenlediği iki ayrı toplantıda bir araya gelerek veya süreci takip edip toplantı sonuçlarını aramızda tartışarak, Türkiye'de yaşanan sorunların yasalardan değil, yasaların uygulanmaması ya da cinsiyetçi biçimde uygulanmasından kaynaklandığı saptamasında ve aşağıdaki konularda fikirlerimizi ortaklaştırdık.

İlk olarak **“Kadın Cinayetlerinde Cezaların Ağırlaştırılması, Haksız Tahrik ve İyi hal İndirimlerinin Kaldırılması Bizim Ortak Talebimiz mi?”** sorusunu tartıştık, şunları belirledik:

- Türkiye'de kadına karşı şiddet konusundaki güncel devlet politikası, ikili bir yapı taşıyor. Bu politikanın birinci ayağı, kadın erkek eşitliğini kabul etmeyen bir devlet propagandası ile kadına karşı şiddetin kışkırtılması ve bu şiddetin ilk tezahürleri olan kadınlara yönelik aşağılama, ayrımcılık, hakaret, tehdit, şantaj, yaralama, cinsel taciz ve cinsel saldırılar gibi suçların çeşitli mekanizmalar ile cezasız bırakılmasıdır. Güncel devlet politikasının ikinci ayağı ise, konu kadına karşı şiddetin uç noktaları olan tecavüz ve cinayet olduğunda daha da ağır cezaların istenmesi üzerine kuruludur. Oysa gerek tecavüz ve gerekse de kadın cinayetleri için TCK'daki cezalar yeterince ağırdır. Sorun, tecavüzcülerin ve katillerin çoğunun cinsiyetçi ve yasaya aykırı yargı kararlarıyla aklanması ya da daha düşük cezalarla cezalandırılması olarak karşımıza çıkıyor.
- Yargıda özellikle “tahrik” ve “iyi hal” gerekçeleriyle yapılan “erkeklik indirimleri” olarak adlandırılabileceğimiz cinsiyetçi kararlar, bizzat yasanın kendisine aykırıdır. Örneğin Bianet'in medyaya yansıyan haberler üzerinden yaptığı araştırmaya göre, kadın cinayetlerinde, **sanıkların sadece % 45'i tahrik ve iyi hal indirimlerinden faydalanmıştır**. Sanıkların % 55'inin bu indirimlerden yararlandırılmamış olması, kadın hareketinin başarısıdır ve var olan yasaların cinsiyetçi olmayan bir biçimde uygulanabileceğinin de kanıtıdır. Yine Bianet'in araştırmasına göre, **kadın cinayeti davalarının %65'inde sanıkların %29'u “ağırlandırılmış müebbet”, % 35'i ise “müebbet hapis”** cezasına çarptırılmıştır. Ağırlandırılmış müebbet ya da müebbet hapis cezaları zaten yeterince ağır cezalardır. Bunlardan daha ağır cezalar istemek; idam, linç, koğuş infazı, hadım, kısas gibi bireysel ve toplumsal ölçekte mekanizmalarını meşrulaştırıcı bir taleptir. Tüm bunlar, yaygınlaşan şiddet kültüründen beslenen ve onu daha da besleyen cezalandırma yöntemleridir. Ağır cezaların hiçbir biçimde caydırıcı olmadığı dünya ve ülke gerçekleri ile ortadadır. Asıl olan, cinsiyetçi ve yasaya aykırı uygulamalarının ortadan kaldırılmasıdır.
- Kaldı ki, erkek şiddeti salt bireysel bir tutum değildir. Arkasında erkek egemen, cinsiyetçi bir sistem ve bu sistemin kadınları baskı altında tutmaya yönelik **sistemik** çabası yatmaktadır. Bugün Türkiye'de bu sistem, dozu giderek artan ve yaygınlaşan dev bir propaganda mekanizması ile kadınları geleneksel/cinsiyetçi kadınlık ve annelik rollerini gönüllü olarak kabule zorlamak; buna itiraz eden kadınları ise, şiddetin tüm biçimleri ile cezalandırmak üzerine kurgulanmıştır.
- TCK'da “erkekliğime hakaret etti, öldürdüm” indirimi yoktur. Bu ve benzeri tüm haksız tahrik indirimleri, cinsiyetçi “erkeklik” indirimleridir. Aynı şekilde, TCK'da “kravat” indirimi de yoktur. Bu türden “iyi hal” indirimleri de cinsiyetçi “erkeklik” indirimleridir. Ceza indirimlerinin bu cinsiyetçi uygulanaşına itiraz ederken; “tüm ceza indirimleri kaldırılсын” demek, o suçu kışkırtan tüm eril yapıyı ve toplumsal mekanizmaları göz ardı ederek, tüm

suçları sadece bireye fatura etmek ve o bireyi “sosyal idama” mahkum etmek anlamına gelmektedir.

- Bu nedenle şu anda Türkiye’de acil sorun, yasa maddelerinin değiştirilmesinden çok, kadınlara karşı işlenen şiddet suçlarında Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin (İstanbul Sözleşmesi) gereklerinin yerine getirilmesidir. Acilen İstanbul Sözleşmesi’nde düzenlendiği üzere “*kültür, örf ve adet, gelenek veya sözde “namus”un gerekçe olarak kabul edilmemesini*” sağlamak ve aynı sözleşme gereği, “*mağdurun, kültürel, dinî, toplumsal ya da geleneksel olarak kabul gören uygun davranış normlarını ve âdetlerini ihlal ettiği iddiaları*”nın gerekçe yapılmasını yasaklamak üzere gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yargıçlara ve savcılara verilecek tek günlük bir eğitimle ve çıkartılacak tek bir içtihadı birleştirme kararı ile bu cinsiyetçi yargı yorumlarına son vermek mümkündür.
- Yaygın medyanın da desteği ile şu anda “Özgecan Aslan Yasası” adı altında yürütülmekte olan “cezalar artırılsın, indirimler kaldırılınsın” kampanyası; devletin kadına karşı şiddeti körükleyen politikalarının gözden kaçırılmasına; kamuoyunun dikkati ve baskısını, cezaların yetersizliğine ve yargının verdiği yanlış kararlara odaklamaya çalışmaktadır. Medyanın da desteği ile yürütülen ve temel mesajı sadece "cezalar artsın, indirimler kalksın" olan bu kampanya, sorunu çözmek bir yana daha da içinden çıkılmaz hale getirecektir. Çözüm, Özgecan Aslan ve onun gibi katledilen yüzlerce kadının katillerini yaratan ve cezasız bırakan sistemi, bu durumu körükleyen devlet politikalarını ve devletin kadına karşı şiddeti ortadan kaldırma yükümlülüğünü görünmez hale getiren kampanyalar ya da yasalarda yapılacak ufak tefek tadilatlar değil; gerçek bir kadın-erkek eşitliği ve bu eşitliği sağlamak için yaratılacak etkin kurumsal mekanizmalardadır.

İkinci tartışma konumuz, hükümetin “Ceza Muhakemesinde İş Yükünün Azaltılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” idi. “**Kadına Karşı Şiddet Konusunda Arabuluculuk / Uzlaştırma, Basit Yargılama Usulü ve Pazarlık**” konusunda, toplantıya katılan tüm kadın platformları, kadın örgütleri ve bağımsız kadınlar olarak aşağıdaki konularda ortaklaştık:

- Bugün Türkiye’de yasal düzeyde en önemli sorun, tecavüz ve cinayete varmayan şiddet suçlarındaki cezaların paraya çevirme ve erteleme gibi nedenlerle; denetimli serbestlik üzerinden çıkartılan gizli aflarla cezasız bırakılmasıdır. Açıktır ki, şiddetle mücadelede asıl etkili olacak yöntem, cinayetlere uzanan şiddet zincirinin ilk halkalarında kadınlar için güçlendirici, erkekler için caydırıcı etkide bir ceza politikasıdır. Siyasi iktidar, bu konuda herhangi bir adım atmayı düşünmediği gibi; tam tersine, kadın ve çocuklara karşı işlenen cinsel suçlar da dahil olmak üzere cezası beş yıla kadar olan suçlarda, basit yargılama, pazarlık ve uzlaşma getiren bir yasa hazırlığı içindedir. Oysa ki, İstanbul Sözleşmesi 48/1 maddesinde, psikolojik, fiziksel, cinsel ve ekonomik, kadına karşı tüm şiddet biçimleriyle ilgili olarak “**arbuluculuk ve uzlaştırma da dâhil olmak üzere zorunlu alternatif çatışma çözüm süreçlerini yasaklamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri**” alma görevi yüklemektedir. Ayrıca, İstanbul Sözleşmesi’nin 56/g hükmü, “*mağdur ve failer arasındaki iletişimin mahkemede ve kollukta, mümkün olduğu ölçüde önlenmesini sağlama*” gerekliliğini düzenlemekte iken, Hükümet taslağı, mağduru 45 gün sürecek bir pazarlığın içine çekmeye çalışmaktadır. Kadınlara ilgili davaları “yargıya iş yükü” olarak gören; kadınlara karşı suçları, suç olmaktan çıkarmaya, kadınları saldırganları ile barıştırma/uzlaştırmaya çalışan bu taslak derhal geri çekilmelidir.

Kadına karşı şiddetle mücadele için, öncelikle ve acilen;

- Kadın erkek eşitliğinin sağlanması; kalıplaşmış cinsiyet rolleri, örf, adet, din, gelenek, kültür vb. hiçbir mazeret ileri sürülmeksizin **kadına karşı şiddetin önlenmesi öncelikli bir devlet**

politikası olarak ilan edilmeli ve gerekleri yerine getirilmelidir. Bu çerçevede, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nin tüm gerekleri ilgili kadın ve LGBTİ örgütleriyle birlikte yaşama geçirilmelidir.

- Devlet mekanizmaları ve toplumsal yaşamın her alanında **kadınların eşit temsili** sağlanmalıdır.
- İstanbul Sözleşmesi'nin de devletleri yükümlü tuttuğu üzere, şiddetle mücadele için **sığınaklar, kadın danışma merkezleri, cinsel şiddet kriz merkezleri ve alo şiddet hattı** ülke çapında ve kadınların ve LGBTİ bireylerin kolaylıkla ulaşabilecekleri yaygın bir ağ olarak devlet kurumları ve yerel yönetimlerin işbirliği içinde olacakları bir şekilde kurulmalıdır.
- Derhal, kadın cinayetlerini önleme ve can güvenliği riski bulunan vakaların bizzat takibi görevi bulunan **kadın cinayetleri ile ilgili bir birim** oluşturulmalıdır. 6284 Sayılı Yasa çalışmaları sırasında, 260'ın üzerinde kadın örgütünün oluşturduğu Şiddete Son Platform'unun kadın cinayetleri ile ilgili özel bir birim kurulması önerisi iktidar tarafından reddedilmiştir. Aradan geçen süre içinde artmaya devam eden kadın cinayetlerinin, doğrudan doğruya bu konuyla ilgili bir birim kurulmaksızın önlenemeyeceği artık kabul edilmelidir. Aynen Tanık Koruma Kurulu gibi, aynı ve ek yetkiler ve olanaklar ile donatılmış Cumhuriyet Başsavcılığı, Emniyet ve Jandarma Genel Müdürlükleri, İçişleri ve Adalet Bakanlıkları temsilcileri, Adli Tıp temsilcisi ve kadına karşı şiddet alanında çalışan hükümet dışı kadın örgütü temsilcilerinden oluşan bir özel birim kurulmalıdır.

Bizler kadın ve LGBTİ alanında çalışan örgütler olarak, yukarıdaki konularda tartışmış ve anlaşmış bulunuyoruz.

Herhangi bir örgütün, kadın/erkek milletvekili ve diğerlerinin, bu konularda bizler adına konuşmasını kabul etmiyoruz. Ana akım ya da alternatif olma iddiasındaki hiçbir medya mecrasının da kendi sol ya da sağ, ama son tahlilde cinsiyetçi, muhafazakar, ahlakçı, zihinsel kodlarını bize dayatmasını istemiyoruz. Bu dayatmaların bizim sözümüzü boğmasına, kendi gündemlerini dayatmasına izin vermeyeceğiz!

Adana Kadın Da(ya)nışma Merkezi ve Sığınma Evi Derneği (AKDAM)
Adıyaman Kadın Yaşam Derneği
Ankara Feminist Kolektif
Antalya Kadın Danışma Merkezi Ve Dayanışma Derneği
Ayvalık Bağımsız Kadın İnisiyatifi
Bağımsız Kadın Derneği Mersin
Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği
Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD)
Edirne Kadın Merkezi Danışma Derneği
Ergani Selis Kadın Derneği
Eşit Yaşam Derneği
Eşitlik İzleme Kadın Grubu (EŞİTİZ)
Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu
EVKAD-Adana
Femin Art (tüm şubeleri)
Filmmor Kadın Kooperatifi
Gökkuşluğu Kadın Derneği
İstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği
İzmir Kadın Dayanışma Derneği
Kadıköy Kent Konseyi Kadın Meclisi

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER)
Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Grubu
Kadın Çalışmaları Derneği
Kadın Dayanışma Vakfı
Kadın Mühendisler Grubu
Kadın Özgürlük Meclisi (KÖM)
Kadın Yazarlar Derneği
Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği
Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM)
Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)
KAOS GL
Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği
Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği
Kırmızı Biber Derneği
Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği
Lambdaistanbul LGBTİ Dayanışma Derneği
Mardin Ortak Kadın İşbirliği Derneği (MOKİD)
Mersin 7 Renk Derneği
Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
Muğla Kadın Dayanışma Grubu
Muş Kadın Çatısı Derneği
Muş Kadın Derneği
Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği
Siyah Pembe Üçgen İzmir
Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD LGBT)
Şanlıurfa Yaşam Evi Kadın Dayanışma Derneği
Trabzon Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Türk Kadınlar Birliği (tüm şubeleri)
Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (22 şubesi)
Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
Türkiye Yunanistan Kadınları Barış Girişimi (Winpeace)
Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği
Van Kadın Derneği (VAKAD)
Yaşam Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi (YAKA-KOOP)